

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/96/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1521201526
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:1521201526.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu: Mgr. Jozef Mačej a sudkýň: JUDr. Katarína Slováčková a JUDr. Ľuboslava Vanková v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B. C., narodený X.X.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, so sídlom Ádorská 850/41, Dunajská Streda, dieťa rodičov: matka D. E., narodená XX.X.XXXX, bytom F. XXXX/X, G., zastúpená: Advokátska kancelária EMADVOKAT, s.r.o., so sídlom Ružová dolina 8, Bratislava, otec G. B. C., narodený X.X.XXXX, bytom C. XXXX/XX, H., zastúpený: JUDr. Peter Múčka, advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Gazdovský rad 28, Šamorín, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 10P/50/2021-329 zo dňa 7.7.2022 vo výrokoch II., III., takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II., III. a v závislom výroku VI. r u š í a v e c m u v zrušenom rozsahu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

Rozsudkom označeným v záhlaví súd prvej inštancie výrokom I. malol. A. B., nar. XX.XX.XXXX, zveril od 09.04.2021 do osobnej starostlivosti matky s tým, že obidvaja rodičia ho budú zastupovať a spravovať jeho majetok, výrokom II. otcovi uložil povinnosť platiť výživné na malol. A. B. mesačne vo výške 220,- €, ktoré výživné je splatné vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca predom matke, výrokom III. dlh na zročnom výživnom za obdobie od 09.04.2021 do 30.06.2022 uložil otcovi zaplatiť matke v mesačných splátkach po 20,- € mesačne spolu s bežným výživným tak, že omeškanie splnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia, výrokom IV. upravil styk otca s maloletým A. B. tak, že otec je oprávnený sa stretávať s malol. dieťaťom každý nepárny týždeň od piatku od 18:00 hod. do nedele do 18:00 hod., výrokom V. uložil matke povinnosť v uvedenom čase dieťa pripraviť a odovzdať otcovi v mieste bydliska matky s tým, že otec je povinný v stanovenom čase dieťa vrátiť matke v mieste bydliska otca a výrokom VI. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Rozsudok označený v záhlaví súd prvej inštancie odôvodnil vo vzťahu k rozhodnutiu o výživnom právne aplikáciou ustanovení § 62 ods. 1, 2, 4, 5 veta prvá Zákona o rodine a vo vzťahu k rozhodnutiu o náhrade trov konania právne aplikáciou ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku.

Súd prvej inštancie vo vzťahu k rozhodnutiu o výživnom vecne argumentoval tým, že potvrdení z Daňového úradu v Trnave zistil, že príjem otca zo živnosti bol v roku 2019 v sume 3.000,- Eur a v roku 2020 v sume 3.775,- Eur. Otcov základ dane pred znížením o nezdaniteľnú časť základu v roku 2019 bola suma 1.1200 Eur a v roku 2020 suma vo výške 1.402,80 Eur. Keďže otec na ústnom pojednávaní uviedol, že má príjem mesačne vo výške 1.000,- až 1.300,- Eur, súd prvej inštancie určil z tejto výplaty priemer, pričom súdu prvej inštancie vyšla suma vo výške 1.150,- Eur. Z tejto sumy súd prvej inštancie

určil 27 % z dôvodu platenia výživného na malol. deti, čo je suma vo výške 351,- Eur. Nakoľko otec má dve malol. deti, súd prvej inštancie určil na väčšie dieťa, t. j. na malol. A. B. sumu z titulu výživného vo výške 220,- Eur mesačne, tým pádom otcovi na malol. D., čo do výživného zostáva suma 131,- Eur. Zároveň súd prvej inštancie určil dlh na zročnom výživnom za obdobie od podania návrhu, t. j. 9.4.2021 do 30.6.2022 v sume 1.028,93 Eur. (14 x 70,- Eur ? 980,- Eur + 48,93 Eur za 21 dní v mesiaci apríl 2021, spolu 1.028.93 Eur). Súd prvej inštancie zároveň zaviazal otca zaplatiť dlh na zročnom výživnom v mesačných splátkach po 20,- Eur mesačne spolu s bežným výživným tak, že omeškanie splnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

Proti rozsudku súdu prvej inštancie označenom v záhlaví vo výrokoch II., III. podala odvolanie matka z dôvodov podľa ustanovenia 365 ods. 1 písm. e), f) Civilného sporového poriadku, § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku. Matka v odvolaní uviedla, že súd prvej inštancie mal v tomto súdnom konaní vykonať dôkazy navrhované matkou, najmä vo vyjadreniach zo dňa 12.7.2021, zo dňa 14.10.2021 a zo dňa 22.11.2021. Súd prvej inštancie v konaní vôbec nezobral do úvahy zárobok otca vyplývajúci z vyjadrení otca v online priestore, pričom je z nich zjavný jeho omnoho vyšší zárobok, ako priznáva v ním predložených listinných dôkazoch v tomto súdnom konaní. Súd prvej inštancie nezobral do úvahy spojenie osoby otca s uvedenými finančne veľmi zaujímavými projektami. Z príjmu, ktorý otec preukázal, by totiž nebol schopný uhradiť ani záväzky, na ktoré poukázal a pritom živiť novú rodinu. Z vykonaných dôkazov je však zjavné, že otec musí mať vyšší príjem, ako preukázal v tomto konaní, nakoľko z príjmu, ktorý otec preukázal, by nebol schopný uhradiť ani záväzky, na ktoré poukázal pri argumentácii. Okrem toho sám otec na pojednávaní dňa 18.10.2021 uviedol, že by bol schopný platiť na maloletého výživné vo výške 250 eur, pričom na zročnom výživnom by si vedel predstaviť splátky. Súd prvej inštancie neúplne zistil skutočný stav veci, pokiaľ by sa totiž vecou zaoberal detailnejšie, vyžiadal by od otca ďalšie dôkazy preukazujúce jeho príjmy. Súd prvej inštancie naopak vykonal dôkaz navrhovaný otcem, a to uvedením priemerného platu fyzioterapeutov prostredníctvom portálu D.. Z tohto dôkazu vyplýva, že priemerný plat fyzioterapeuta môže byť suma 854 eur pri 40 hodinovom pracovnom týždni. Z predložených diárov, ktoré zverejňoval otec na internete, je však zjavné, že otec pracuje aj vo večerných hodinách a tiež počas víkendov, t. z. určite viac ako 40 hodín týždenne. Je zjavné, že pre spoločnosť I. J. a aj inak vykonáva otec činnosť ako osobný tréner, čo propaguje denne na internete. Čo sa týka projektu fitfood (vyhotovovanie jedálničkov a zabezpečenie jedla), na facebookovej stránke projektu fitfood boli výlučne kontaktné údaje otca, o čom sme doložili screenshot vo vyjadreniach, je teda zjavné, že činnosť vykonáva sám otec. Otec vykonáva činnosti, z ktorých môže vyplývať výška jeho príjmov: Fyzioterapeutické služby (prostredníctvom spoločnosti I. J.), služby osobného trénera (prostredníctvom vykonávania služieb pravdepodobne najmä pre spoločnosť I. J.), služby tvorby zdravých jedálničkov (prostredníctvom vykonávania služieb pravdepodobne pre spoločnosť I. J.). Matka navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Otec a kolízny opatrovník proti rozsudku súdu prvej inštancie označenom v záhlaví odvolanie nepodali.

Kolízny opatrovník sa k odvolaniu matky nevyjadril.

K odvolaniu matky sa vyjadril otec. Otec vo vyjadrení uviedol, že v rámci súdneho konania riadne zdokladoval svoje majetkové a zárobokové pomery listinnými dôkazmi - daňovým priznaním, výpoveďou na pojednávaní a priemernou výškou mzdy fyzioterapeuta na základe internetových stránok preukazujúcich priemerný príjem získaný zo štatistických údajov pre územie Slovenskej republiky. Z toho dôvodu považuje otec tvrdenia matky ohľadom fiktívneho príjmu otca za ničím nepreukázané špekulácie z dôvodu získania čo najvyššieho možného výživného napriek tomu, že matka v súdnom konaní potvrdila, že výdavky na maloleté dieťa predstavujú sumu 250-300 eur mesačne. Tvrdenia matky ohľadom príjmov z jedálničkov sú špekulácie a ničím nepodložené tvrdenia v snahe umelo zvýšiť príjem otca s následným stanovením výšky výživného. Otec uvádza, že podnikateľská činnosť nie je pracovná činnosť s vymedzením presného pracovného času, ale je závislá od objednávok. Otec opakovane poukazuje na podané daňové priznanie preukazujúce jeho príjem z podnikateľskej činnosti. Otec navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne a právne správny.

K vyjadreniu otca k odvolaniu matky sa vyjadrila matka. Matka vo vyjadrení uviedla, že z aktuálnych informácií matky, ktoré v konaní preukázala najmä vyjadreniami otca na sociálnych sieťach a na ktoré súd neprihliadol, resp. ich nevykonal, je zjavné, že otcova životná úroveň je oveľa vyššia, ako preukazoval v konaní pred súdom prvej inštancie. Matka riešila v konaní pracovný čas práve z dôvodu, že otec vyčíslieval svoj príjem na základe priemerného mesačného zárobku pri 8 hodinovom pracovnom čase. Tvrdenia o výške príjmov je veľmi obtiažne preukázať. Matka počas spoločného života s otcom však videla, ako bol za svoje služby odmeňovaný najmä hotovostne a peniaze v hotovostnej forme vo vysokých sumách si odkladal. Na základe toho sa snaží matka v konaní preukázať, že príjem otec má, je vysoký a nadštandardný. Matka zotrvala na svojom odvolacom návrhu.

K vyjadreniu matky k vyjadreniu otca k odvolaniu matky sa vyjadril otec. Otec vo vyjadrení uviedol, že sa naďalej pridrižiava svojich písomných vyjadrení a ústnych vyjadrení vykonaných na pojednávaniach, nemá žiadne nové skutočnosti, ktoré by považoval za nutné v tejto právnej veci uviesť.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom – účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiam súdu prvej inštancie, proti ktorým zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. e), f) Civilného sporového poriadku, § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku), preskúmal rozsudok v napadnutých výrokoch bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario) a dospel k záveru, že je nevyhnutné rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II., III. a v zvislom výroku VI. zrušiť (§ 389 ods. 1 písm. b), c) Civilného sporového poriadku) a vec mu v zrušenom rozsahu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Už právoplatnými výrokmi I., IV., V. rozsudku súdu prvej inštancie (§ 367 ods. 2 veta prvá Civilného sporového poriadku) súd prvej inštancie zveril maloletého od 9.4.2021 do osobnej starostlivosti matky s tým, že obidvaja rodičia ho budú zastupovať a spravovať jeho majetok, upravil styk otca s maloletým každý nepárny týždeň od piatku od 18.00 hod. do nedele do 18.00 hod. s tým, že matka je povinná v uvedenom čase maloletého pripraviť a odovzdať otcovi v mieste bydliska matky a otec je povinný v stanovenom čase maloletého vrátiť matke v mieste bydliska otca. Odvolaním matky bol rozsudok súdu prvej inštancie napadnutý vo výroku o výživnom a o nedoplatku na výživnom. Predmetom odvolacieho konania s poukazom na dôvody matky predostreté v odvolaní bolo posúdiť, či boli splnené podmienky na určenie výživného v rozsahu 220 eur mesačne, keď odvolacie dôvody matky smerovali proti výške výživného pre maloletého určeného súdom prvej inštancie.

Podľa § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Obsahom práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je umožniť každému bez akejkoľvek

diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces ale nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka konania) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenia sa totiž chápu aj z hľadiska práv účastníka konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a tieto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (porovnaj napr. rozsudok vo veci García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“. Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvej inštancie (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII).

Porovnajúc odôvodnenie preskúmaného rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k výrokom II., III. s vyššie uvedenými kritériami je zrejmé, že súd prvej inštancie sa nimi dôsledne neriadil. V odôvodnení rozsudku nie sú uvedené komplexne skutkové zistenia v spojitosti s čiastkovými zisteniami, ktoré by mali mať logickú nadväznosť, aby v súhrne umožnili vytvoriť záver o celkovom skutkovom stave vo vzťahu k určeniu výživného. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu nie sú zrejmé pre rozhodnutie súdu v napadnutých výrokoch relevantné myšlienkové postupy a úvahy, ktoré viedli súd prvej inštancie k takémuto spôsobu rozhodnutia. Pokiaľ nie je zrejmé, aký právny záver o skutkovom stave veci urobil súd prvej inštancie v rozsúdenej veci vo vzťahu k napadnutým výrokom, teda akú tzv. skutkovú vetu podrobil právnej kvalifikácii, bez odôvodnenia vzťahu

medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej, je potrebné prijať záver, že takéto rozhodnutie je zaťažené vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takýmto postupom súdu prvej inštancie bolo znemožnené stranám, aby uskutočňovali procesné práva a tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces a nemožno tento nedostatok napraviť v odvolacom konaní.

Podľa § 62 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (ods. 1). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (ods. 2). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (ods. 4). Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (ods. 5).

Podľa § 63 Zákona o rodine rodič, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, je povinný preukázať ich súdu, predložiť podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a umožniť súdu sprístupnením údajov chránených podľa osobitného predpisu zistenie aj ďalších skutočností potrebných na rozhodnutie. Ak si rodič nesplní túto povinnosť, predpokladá sa, že výška jeho priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsaťnásobok sumy životného minima (ods. 1). U rodiča, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, súd neberie do úvahy výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť alebo ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť v takom rozsahu v súvislosti s touto činnosťou, a možnosti a schopnosti povinného posudzuje podľa predpokladaného príjmu, aký by povinný dosiahol, ak by tieto výdavky nerealizoval (ods. 2).

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Z vyššie citovaných ustanovení Zákona o rodine vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane výživou povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Vo všeobecnosti možno za odôvodnené (opodstatnené) hmotné potreby z hľadiska plnenia vyživovacej povinnosti považovať náklady na jedlo, ošatenie, obuv, bývanie atď., ako aj ďalšie odôvodnené potreby dôležité pre výchovu a zdravie dieťaťa súvisiace so vzdelaním, prípravou na budúce povolanie, kultúrnym, športovým a rekreačným vyžitím; za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať nepochybné aj tvorbu úspor. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom dieťaťa ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Miera odôvodnených potrieb je rôzna podľa okolností konkrétneho prípadu, predovšetkým je odstupňovaná podľa veku dieťaťa (fyzickej a duševnej vyspelosti), jeho zdravotného stavu, schopností, zručností a spôsobu prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote. Odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa sú závislé súčasne od schopností a možností rodičov. Ak sú tieto schopnosti a možnosti rodičov veľmi široké, sú odôvodnenými tiež ďalšie potreby oprávneného dieťaťa, ktoré nie sú celkom bežné, ale sú prospešné všestrannému vývoju dieťaťa. Rámec odôvodnených potrieb sa súčasne so zmenenými ekonomickými pomermi a nárastom spotreby rozširuje.

Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného rodiča sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda

faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

Z obsahu spisu v prejednávanej veci však nemožno vyvodiť, že by súd prvej inštancie posudzoval vec dôsledne, a že by tomu dostatočne prispôbil i postup pri dokazovaní. Vykonané dokazovanie o pomeroch rodičov a maloletého nezodpovedá tomu, aby na jeho základe mohol byť súdom prvej inštancie vyslovený záver o určení výživného vo výške 220 eur mesačne. V preskúvanom rozsudku nie sú uvedené takmer žiadne skutkové zistenia potrebné pre rozhodnutie o výživnom. Z obsahu preskúvaného rozsudku nie je možné zistiť, aké sú odôvodnené potreby maloletého, či matka pracuje, či žije matka s inými osobami v spoločnej domácnosti, aké sú príjmy a výdavky matky (prípadne spolužívajúcich osôb), resp. celkové majetkové pomery matky, koľko vyživovacích povinností a vo vzťahu ku komu má matka. Rovnako uvedené nie je zistiteľné z obsahu preskúvaného rozsudku ani vo vzťahu k otcovi. Súd prvej inštancie vôbec nezisťoval príjem matky. Súd prvej inštancie dôsledne neskúmal príjmové pomery otca, uspokojil sa len s vyjadrením otca, že má príjem mesačne 1.000 - 1.300 eur, bez toho, aby skúmal jeho možnosti a schopnosti, pričom bez akéhokoľvek zhodnotenia predtým odkazoval na výšku základu dane u otca zo živnosti v roku 2019, 2020. Hoci súd prvej inštancie uvádza, že zistil príjem zo živnosti otca v roku 2019 v sume 3.000 eur a v roku 2020 v sume 3.775 eur, ktorý je zjavne dlhodobo pod hranicou minimálnej mzdy, nedostatočne individualizoval situáciu otca z hľadiska miesta jeho pobytu, vzdelania, zdravotného stavu, pracovných príležitostí v danom regióne, teda schopností a možností dosahovať vyšší príjem, resp. aj sa zamestnať. Už vôbec nie je v preskúvanom rozsudku súdu prvej inštancie uvedené, prečo nepostupoval v súlade so zákonnou úpravou v prípade určovania výživného rodiča podnikateľa (§ 63 ods. 1, 2 Zákona o rodine). Súd prvej inštancie vo veci rozhodol o výživnom bez zisťovania relevantných skutkových okolností všetkých účastníkov konania. Postup súdu prvej inštancie vo vzťahu k rozhodnutiu o výživnom nie je riadne a zrozumiteľne odôvodnený a odvolaciu súd nezostáva skonštatovať, že preskúvaný rozsudok postráda v tejto časti dostatočné zdôvodnenie a odvolacie námietky matky sú tak opodstatnené.

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že matka vo svojich písomných podaniach zo dňa 12.7.2021, 14.10.2021, 22.11.2021 predostrela množstvo argumentov, na základe ktorých sa dožadovala výživného v nej navrhovanej výške (zopakovala ich aj v odvolaní) a k týmto podaniam priložila aj listinné dôkazy. Súd prvej inštancie v preskúvanom rozsudku vôbec nereagoval na predmetné podania matky a neposkytol jej žiadnu repliku na ňou predostreté otázky. Tiež sa súd prvej inštancie dôkazmi navrhnutými matkou nezaoberal, nerozhodol, že ich nevykoná a už vôbec nezdôvodnil, prečo matkou predložené dôkazy nevykoná, čím nepochybne došlo k porušeniu procesných práv účastníkov a odvolacie námietky matky v tomto smere sú dôvodné. Odvolací súd zdôrazňuje, že súd nemôže argumentáciu účastníka odmietnuť ako nesprávnu, ale jeho povinnosťou je tiež uviesť v čom jej nesprávnosť spočíva. Argumenty súdu musia byť jasné, zrozumiteľné a dostatočne konkrétne. Nezodpovedanie podstatných argumentov matky bez toho, aby súd prvej inštancie uviedol, prečo ich považuje za nesprávne a irelevantné, možno považovať za nedostatočné odôvodnenie.

Odvolací súd zdôrazňuje, že mimosporové konanie je typické dominanciou princípu oficiality a princípu materiálnej pravdy. Tieto vyžadujú od súdu, aby zistil skutočný stav veci, teda v rámci dokazovania sa nemôže spoliehať len na dôkaznú iniciatívu účastníkov konania, ale aplikuje sa vyšetrovací, resp. vyhľadávací princíp civilného procesu. Preto je súd povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci konania, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

Pozornosti odvolacieho súdu neunikla nesprávna formulácia napadnutého výroku II. o povinnosti otca platiť na výživu maloletého, keďže súd prvej inštancie opomenul uviesť dátum, odkedy priznal maloletému právo na výživné, hoci v napadnutom výroku III. o dlhu na výživnom už určuje dlžné výživné za konkrétne časové obdobie. Aj formulácia závislého výroku VI. o náhrade trov konania je nejasná, keďže bolo rozhodnuté o náhrade trov konania o nepriznaní jej nepriznaní žiadnemu z účastníkov s akousi nejasnou podmienkou vyslovenou priamo vo výroku, teda „ak tento zákon neustanovuje inak“.

V súhrne vzhľadom na uvádzané sa tak vec dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania a nie vykonávanie základného dokazovania).

Nakoľko s poukazom na vyššie uvedené súd prvej inštancie náležite nezisťoval všetky relevantné okolnosti potrebné pre posúdenie pomerov účastníkov konania, keď nevykonal i ďalšie dokazovanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a tým neposúdil všetky do úvahy prichádzajúce rozhodné okolnosti daného prípadu, pričom rozsudok ani dostatočne neodôvodnil, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. o určení výživného a III. o dlhu na zročnom výživnom, vrátane závislého výroku VI. o náhrade trov konania zrušil (§ 389 ods. 1 písm. b), c) Civilného sporového poriadku) a vec mu v zrušenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Povinnosťou súdu prvej inštancie, súc pritom viazaný právnym názorom odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku, bude komplexne vyhodnotiť pomery účastníkov konania, zistiť dôsledne príjmy rodičov a spolužijúcich osôb za rozhodné obdobie (minimálne rok pred podaním návrhu až do dňa opätovného rozhodovania súdu prvej inštancie), ustáliť zárobkové a majetkové pomery rodičov, možnosti a schopnosti otca platiť matkou žiadané výživné, zistiť výdavky účastníkov konania za rozhodné obdobie a posúdiť ich opodstatnenosť, zistiť počet vyživovacích povinností matky a otca (všetky skutočnosti aktualizovať ich ku dňu nového rozhodnutia). Okrem príjmov a výdavkov majetkové pomery rodičov ovplyvňuje aj vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, hnutelným veciam vyššej hodnoty (napr. motorové vozidlo), peňažné prostriedky na účtoch v peňažných ústavoch. Pomery v domácnosti sú tiež ovplyvňované spolužitím s inými osobami. Výsledky vykonaného dokazovania komplexne vyhodnotiť vychádzajúc zo základného princípu voľného hodnotenia dôkazov zakotveného v Článku 15 Základných princípov Civilného sporového poriadku a v ustanovení § 191 ods. 1 Civilného sporového poriadku, a to najmä so sústredením sa na sporné otázky, ako aj odvolacie argumenty matky, tieto posúdiť z hľadiska všetkých na vec vzťahujúcich sa zákonných ustanovení a potom vo veci znova rozhodnúť. Rozhodnutie je potrebné náležite v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku odôvodniť.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 Civilného sporového poriadku).

Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP). Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP). Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).